

Publiczne Przedszkole Samorządowe w Łuszczanowicach

Innowacja pedagogiczna w oparciu o pedagogikę Marii Montessori w nauczaniu języka angielskiego.

"Within the child lies the fate of the future"

M. Montessori

*Opracowała:
mgr Katarzyna Oborska-Gradzińska*

Łuszczanowice 2018 r.

1. Wstęp

Jedną z metod, która innowacyjnie wspiera naukę języków obcych jest metoda Marii Montessori. Edukacja językowa w tej metodzie wpływa pozytywnie na rozwijanie zdolności intelektualnych, wspomaga opanowanie własnego języka, buduje pozytywną motywację oraz kreatywność. Metoda ta ukazuje nowe podejście w nauczaniu języków obcych. Aby nauczanie języków obcych było skuteczne, powinno uwzględniać cechy rozwojowe dzieci. W tym okresie charakteryzuje je pamięć mechaniczna i myślenie konkretne. Głównym zadaniem nauczyciela w metodzie Montessori jest osłuchiwanie dzieci z językiem, ale przede wszystkim wspomaganie oraz zachęcanie do dalszej nauki. Trzy komponenty w idei Montessori: środowisko, nauczyciel oraz stosowany materiał dydaktyczny tworzą idealną spójną całość, która wspomaga edukację językową.

“Within the child lies the fate of the future.” -**W dziecku leży los przyszłości** - słowa Montessori pokazują z jak wielką wiarą i mądrością patrzyła na dziecko. Podstawą jej Metody jest obserwacja, która pozwala dostrzec ogromny potencjał najmłodszych oraz stworzyć otoczenie, które umożliwi dziecku samodoskonalenie i rozwój. Każdy dwulatek, każdy trzylatek nosi w sobie dorosłego, którym kiedyś się stanie. Ten ponadczasowy cytat będzie naszą myślą przewodnią w nauczaniu języka angielskiego w naszym przedszkolu.

Innowacja zostanie wdrażona w Publicznym Przedszkolu Samorządowym w Łuszczanowicach, które w pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej wykorzystuje założenia pedagogiki M. Montessori. Przedszkole jest świetnie dostosowane do potrzeb dzieci, infrastruktura, pomoce dydaktyczne, kadra, sprzyja realizacji innowacji. Innowacja jest skierowana do dzieci w każdym wieku rozwojowym. Narzędziem pracy będą materiały dydaktyczne opracowane w oparciu o metodę Marii Montessori przygotowane przez autora innowacji oraz konspekty zajęć. Opracowana innowacja zawiera najważniejsze założenia pedagogiki Marii Montessori, które wspomagają dzieci, rodziców i nauczycieli w wypracowaniu zachowań przygotowujących dzieci do samodzielnego, aktywnego i świadomego życia w otaczającym je świecie. Głównym celem edukacji językowej jest wspomaganie indywidualnego rozwoju dziecka. Dzięki odpowiednio przygotowanemu otoczeniu, w którym znajdują się środki dydaktyczne zwane materiałem rozwojowym, nauczyciel może dokonywać obserwacji dziecka. Logicznie opracowane materiały rozwojowe zawierają w sobie treść nauczania oraz pozwalają na zdobywanie przez dziecko wielorakich umiejętności językowych.

W systemie Montessori edukacja językowa stanowi bardzo ważny obszar i element edukacyjny, który w sposób całościowy wspiera rozwój dziecka. Cele i treści tego obszaru wynikają z filozoficznych, psychologicznych, pedagogicznych i społecznych założeń. Wyodrębnione przez Montessori etapy rozwoju mowy mają swój odpowiednik w materiale rozwojowym (środkach dydaktycznych), który został opracowany na podstawie eksperymentu i obserwacji dzieci. M. Montessori zwraca uwagę, że mowa jest podstawą życia społecznego, bowiem to język pozwala ludziom na łączenie się w grupy i narody. Jest również źródłem przeobrażania środowiska, którego wyrazem jest dorobek cywilizacji. Język jest narzędziem budowania harmonii między ludźmi. Zdaniem M. Montessori dla wzajemnego zrozumienia i wspólnego podejmowania decyzji nie wystarczy samo myślenie nawet bardzo wybitnych umysłów. To mowa jest czynnikiem pośredniczącym we wspólnym myśleniu. Dziecko ma wszystko, czego potrzeba, aby przygotować się do nauki języka obcego. – W związku z tym, umieszczone w swoim środowisku, wchłonie całkowicie przy niewielkim wysiłku, język swojej grupy. Dopóki dziecko nie skończy sześciu lat, pochłania wszystko przy niewielkim wysiłku. Po 6 roku życia dziecko jest w stanie nauczyć się nowego języka, ale to tylko ze świadomego wysiłku, że może to zrobić.

W zakresie materiału do rozwoju językowego cele szczegółowe na poziomie wychowania przedszkolnego dotyczą przede wszystkim :opanowania fonematycznego języka, przygotowania do pisania i czytania (poznanie liter, kształtów i dźwięków),analizy języka i myśli, doskonalenia myślenia przyczynowo - skutkowego, doskonalenia adekwatnego używania słów i aktywnego słuchania poznawania nowych słów i ich znaczenia, nazywania własnych przeżyć i emocji, doskonalenia twórczego. (M. Montessori, 1992).

Podstawowa zasadą wychowania językowego w koncepcji Montessori jest rozwijanie mowy w powiązaniu z konkretnymi działaniami dziecka i dorosłych. Podkreślała też **ważność wyraźnego i gramatycznie poprawnego zwracania się do dziecka oraz udzielanie pomocy przez właściwe interpretowanie** nie zawsze prawidłowo wypowiedzianych i trafnie dobranych słów dziecka.

Głównym celem innowacji jest wprowadzenie dziecka w świat nauki języka obcego poprzez aktywną zabawę i osłuchanie z językiem angielskim każdego dnia podczas codziennych czynności rutynowych z równoczesnym wykorzystaniem elementów pedagogiki Marii Montessori. W pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym najważniejsze są potrzeby dzieci, dlatego nauka języka angielskiego opierała się będzie na zabawie (podstawowej działalności dziecka w wieku przedszkolnym) oraz ćwiczeniach, które dzieci w tym wieku lubią

najbardziej (odgrywanie ról, zabawy ruchowe, zabawy ze śpiewem, gry i zabawy sytuacyjne). Opracowana innowacja zawiera treści zintegrowane z głównymi obszarami edukacji przedszkolnej (np. z obszarem edukacji ruchowej, muzycznej, przyrodniczej czy społeczno – moralnej). Tematyka zajęć jest skorelowana z tematyką zajęć w języku polskim.

Zgodnie z **założeniami innowacji język angielski traktowany będzie jako sposób codziennej komunikacji nauczyciela z dziećmi**, wydawania poleceń, instruowania.

Innowacja bazuje na wrodzonych zdolnościach dzieci do poznawania języka w sposób naturalny, spontaniczny poprzez codzienny kontakt z językiem. Założeniem innowacji jest stopniowe **wprowadzanie elementów języka angielskiego w oparciu o elementy pedagogiki Montessori**. Dzieci będą poznawać elementy języka angielskiego każdego dnia, a treść nauczanego języka korelować będzie z aktualnie realizowanymi treściami edukacji przedszkolnej wyznaczonymi przez podstawę programową. Istotnym elementem innowacji jest codzienne obcowanie dzieci z językiem angielskim, śpiewanie piosenek, recytowanie rymowanek, uczestniczenie w anglojęzycznych zabawach.

2. Adresaci innowacji:

Dzieci z Publicznego Przedszkola Samorządowego w Łuszczanowicach **wieku od 3 do 6 lat.**

3. Wymiar tygodniowy godzin j. angielskiego w poszczególnych grupach wiekowych (z możliwością zmiany na korzyść dzieci):

3-latki - 5 x 0,5 godziny

4 –latki -5x 0,5 godziny

5-latki – 5 x 1,5 godziny

6-latki – 5 x 1,5godziny

4. Czas realizacji innowacji:

wrzesień 2018 r.- czerwiec 2021 – trzy lata

5. Rodzaj innowacji: innowacja programowo, organizacyjna, motywacyjna;

6. Cele ogólne:

- wprowadzenie dziecka w świat nauki języka obcego poprzez aktywną zabawę, połączoną z dużą ilością ruchu, atrakcyjne gry, piosenki, rymowanki i historyjki;
- uwrażliwienie na język angielski poprzez osłuchanie dziecka z tym językiem;
- rozwijanie umiejętności takich, jak rozumienie mowy (czyli słuchanie) i znajomość słownictwa;
- podnoszenie jakości pracy przedszkola.

7.Cele pośrednie:

- korelacja zajęć języka angielskiego z metodyką wychowania przedszkolnego
- dostosowanie metod pracy do możliwości i potrzeb dziecka;
- stwarzanie okazji do twórczego odnoszenia się dziecka do oferowanych sytuacji edukacyjnych;
- eliminowanie pojęcia niepowodzenia w nauce języka obcego, poprzez uznanie prawa dziecka do zachowania ciszy i popełnienia błędu w procesie komunikacji;
- stworzenie atmosfery akceptacji i sukcesu; uszanowanie indywidualnego tempa pracy, zachęcanie dziecka do aktywności, docenianie jego działalności;
- umożliwienie dziecku kontaktu z językiem angielskim na etapie przedszkolnym jako element -przygotowania go do podjęcia nauki języka obcego w klasie pierwszej.

8.Cele szczegółowe (dziecko):

- posługuje się językiem angielskim w prostych sytuacjach komunikacyjnych dnia codziennego;
- zapamiętuje wprowadzane słownictwo, piosenki, wierszyki, rymowanki;
- właściwie reaguje na polecenia nauczyciela;
- aktywnie uczestniczy w zajęciach językowych;
- rozwija sprawności, które staną się bazą dla rozwoju umiejętności komunikacyjnych na zajęciach z języka angielskiego w następnych etapach edukacyjnych;
- kształtuje umiejętności nawiązywania i utrzymywania poprawnych kontaktów z innymi dziećmi w zabawach i innych sytuacjach zadaniowych;
- rozwija poczucie własnej wartości poprzez dostarczanie pozytywnych bodźców.

9. Sposoby realizacji i metody.

Wśród metod stosowanych w pracy z dzieckiem wymienia się poznawanie i nazywanie przedmiotów z otoczenia, które stopniowo poszerza się o otoczenie przyrodnicze, geograficzne, geologiczne, społeczne. Edukacja językowa ściśle wiąże się z innymi obszarami wyodrębnionym przez M. Montessori, a zwłaszcza z:

- ćwiczenia praktycznego dnia**-(dziecko nazywa czynności, których się uczy (przesypywanie, przelewanie, zapinanie, otwieranie, zamiatanie, mycie itd.), przedmioty i narzędzia, które mu służą do ich wykonania);
- ćwiczenia do rozwoju zmysłów**-poznawanie i nazywanie właściwości przedmiotów (np. wielkość, grubość, ciężar, długość, temperatura itd.),stopniowanie przymiotników;
- matematyką**-nabywanie języka matematycznego;

-wychowaniem kosmicznym- poznawanie świata w szerokim pojęciu poprzez obserwowanie i eksperymentowanie, gromadzenie okazów i ich nazywanie, zwłaszcza w tworzeniu pojęć i definicji.

Przewodnia i integracyjna rola metod w edukacji językowej najbardziej dostrzegalna jest w połączeniu z wychowaniem kosmicznym, w którym dziecko ma możliwość poszerzać swoje zainteresowania w różnych dziedzinach. W tym aspekcie łączy się teoria i praktyka edukacji językowej w systemie pedagogicznym Marii Montessori.

Metody jakie równolegle towarzyszą w nauce języka to metoda bezpośrednia, reagowania całym ciałem (Total Physical Response), naturalna;

10. Formy pracy :

- praca grupowa,
- zespołowa, w parach,
- indywidualna.

11.Środki dydaktyczne:

Przedszkole zapewnia odpowiednie warunki lokalowe i organizacyjne konieczne do realizacji innowacji. Zapewniony jest dostęp do materiałów dydaktycznych, multimedialnych.

12.Sprzymierzeńcy

- dyrektor przedszkola,
- rodzice,
- nauczyciele,
- pracownicy obsługi.

13.Treści kształcenia i materiał rozwojowy.

Innowacja zakłada skorelowanie treści elementów języka angielskiego z treściami zajęć edukacji przedszkolnej w języku polskim. Tematyka zajęć odnosi się do zakresu wymagań określonych w podstawie programowej, ale również wykracza poza podstawowe treści kształcenia. Układ treści zajęć nie ma charakteru stałego, może on ulec zmianie, aby umożliwić dzieciom wypełnienie go ich własnymi pomysłami i propozycjami. Priorytetem jest, aby każde zajęcia stwarzały możliwość wszechstronnego rozwijania sprawności językowych uczniów oraz budowania ich motywacji do nauki języka poprzez atrakcyjną formę pracy.

Ważnym elementem innowacji będą również ważne wydarzenia grupowe obchodzone w języku polskim i angielskim takie jak urodziny dzieci oraz przygotowywanie przedstawień słowno – muzycznych w języku angielskim. Proponowane słownictwo wprowadzane będzie stopniowo, zgodnie z kręgami tematycznymi korespondującymi z realizowanymi treściami kształcenia zintegrowanego. Zakres wprowadzanego słownictwa uzależniony będzie od stopnia

przyswojenia przez dzieci słownictwa podstawowego. **Materiał rozwojowy** dostosowany jest do potrzeb i możliwości dzieci. Podzielony on jest na pomoce służące do:

- praktycznych ćwiczeń dnia codziennego
- kształcenia zmysłów
- edukacji matematycznej
- edukacji językowej
- wychowania dla kultury życia
- edukacja religijna
- edukacja twórcza

Materiały opracowane są zgodnie z zasadą izolacji i stopniowania trudności oraz możliwości dokonania samokontroli. Właściwie zorganizowane przez nauczyciela otoczenie i pomoce dydaktyczne stymulują aktywność i wewnętrzną motywację do samodzielnego zdobywania wiedzy i doskonalenia umiejętności przez dzieci. Materiały do edukacji językowej wymaga od nauczycieli dużej kreatywności, ponieważ konieczne jest samodzielne jego wykonanie. Przedszkola posiada bogate zaplecze materiałów rozwojowych co ułatwią pracę metodą Montessori.

14. Program edukacji językowej w koncepcji M. Montessori

Cele ogólne i cele szczegółowe:	Treści:	Sposób realizacji:
Poznawanie nowych słów i ich znaczenia. Doskonalenie adekwatnego używania słów i aktywnego słuchania. Zdobywanie informacji. Nazywanie własnych przeżyć i emocji. Doskonalenie twórczego myślenia. Tworzenie tytułów do poszczególnych obrazków, historyjek obrazkowych. Układanie elementów historyjki we właściwej kolejności (doskonalenie myślenia przyczyno-skutkowego)	Słownictwo	Rozmowy indywidualne i w małych grupach dotyczące przeżyć dzieci; nazywanie przedmiotów z otoczenia dziecka; opowiadania o zwierzętach, roślinach, ludziach; historyjki obrazkowe czytanie książeczek dla dzieci; rozwiązywanie zagadek; zabawa w teatr; śpiewanie i słuchanie piosenek; udział w imprezach

<p>Poznanie nowych słów. Klasyfikowanie. Doskonalenie umiejętności komunikowania się. Doskonalenie wymowy i rozumienia mowy</p>		<p>Karty do wzbogacania Słownictwa (3 stopniowa lekcja)</p>
<p>Poznanie liter, kształtów i dźwięków</p>		<p>Litery piaskowe, ruchomy alfabet Metalowe figury Książka alfabetu robiona samodzielnie przez dzieci</p>
<p>Kształtowanie umiejętności odczytywania nazw i przyporządkowanie ich do przedmiotu. Doświadczenie, że przedmiot może być zastąpiony słowem. Przygotowanie do komunikacji pisanej</p>	<p>Przygotowanie do czytania</p>	<p>Pierwsze czytanie</p>
<p>Poznanie i odczytywanie trudności językowych w wyrazach</p>		<p>Wprowadzanie trudności językowych, ćwiczenia doskonalące czytanie wyrazów za pomocą trójstopniowych stopniowych kart oraz krótkich historyjek obrazkowych.</p>
<p>Odkrywanie znaczenia słów (funkcja logiczna, komunikacyjna i gramatyczna). Kształtowanie umiejętności odczytywania wyrazów z liter pisanych i drukowanych. Doświadczenie abstrakcji (słowo pisane), której przyporządkowuje się przedmiot i obrazek. Doskonalenie czytania ze zrozumieniem (wykonywanie odczytywanych poleceń).</p>		<p>Zabawy językowe</p>
<p>Poznanie opisów funkcji i właściwości rzeczy, zjawisk itp.</p>		<p>Definicje pojęć</p>

<p>Kształtowanie umiejętności słuchania poprzez wspólne czytanie historyjek, wierszy, opowiadań, bajek dla dzieci, legend. Poznanie bohaterów literackich. Doskonalenie umiejętności nazywania właściwości i cech charakteru. Wzbogacanie słownictwa w trakcie zabaw literackich (pomysł na zakończenie lub ciąg dalszy opowiadania, tworzenie rymów, rozwiązywanie zagadek)</p>		<p>Literatura dziecięca anglojęzyczna</p>
<p>Doświadczanie, że każdy wyraz pełni określoną funkcję (określa właściwości –przymiotnik, czynności – czasownik). Poznanie i rozróżnianie znaczenia grup wyrazowych</p>	<p>Pośrednie wprowadzenie do gramatyki</p>	<p>Funkcje wyrazów (czasownik, przymiotnik itd.)</p>
<p>Wzbogacanie słownictwa. Doskonalenie czytania ze zrozumieniem. Rozwijanie kreatywności słownej. Dostarczanie okazji do analizy języka i myśli</p>	<p>Studium słowa</p>	<p>Tworzenie wyrazów, rodziny wyrazowe, przeciwieństwa, obszary językowe, tworzenie liczby mnogiej, homonimy, synonimy, grupowanie według rodzaju</p>

15. Sposób dokumentowania

Dokumentacja wdrażania innowacji będzie mieć odzwierciedlenie:

- w dziennikach zajęć przedszkola.
- w planach pracy
- w kartach obserwacji dziecka.
- w protokołach zebrań z rodzicami.
- obserwacji dzieci;
- opiniach rodziców, dzieci.

16. Ewaluacja

Ewaluacja działań innowacyjnych prowadzona będzie w sposób wielostopniowy w trakcie trwania innowacji oraz po jej zakończeniu. Systematycznie prowadzona będzie obserwacja dzieci na zajęciach, ze szczególnym zwróceniem uwagi na stopień ich zaangażowania i aktywność podczas realizowanych zadań. Umiejętności dzieci będą prezentowane podczas uroczystości przedszkolnych oraz grupowych. Na przełomie maja i czerwca każdego kolejnego roku przedszkolnego przewidziana jest ankieta ewaluacyjna dla rodziców. Wyniki ewaluacji w formie sprawozdania z realizacji innowacji zostaną przedstawione dyrektorowi przedszkola oraz radzie pedagogicznej.

Plan ewaluacji:

Obiekt:

-przedmiotem ewaluacji będzie innowacja.

Uzasadnienie ewaluacji:

-ewaluację przeprowadzi autor innowacji ;

-ewaluacja ma służyć dzieciom, nauczycielowi realizującemu innowację, rodzicom oraz placówce.

Ewaluatorzy:

-Nauczyciel prowadzący innowację.

Techniki badawcze w ewaluacji:

-obserwacja, analiza dokumentów, ankieta.

17. Spodziewane efekty

- rozwijanie kompetencji językowych;
- podniesienie motywacji do nauki języka angielskiego ;
- rozwój pasji i zainteresowań językowych uczniów;
- wzrost komunikatywności, skutecznego porozumiewania się w języku angielskim;
- wzbogacenie czynnego i biernego zasobu słownictwa;
- rozwój umiejętności czytania i słuchania ze zrozumieniem;
- rozwijanie samodzielności i wiary we własne siły ;
- wzrost koncentracji się nad wykonywanym zadaniem;
- wypracowanie postawy posłuszeństwa opartego na samokontroli, a nie na zewnętrznym przymusie,
- rozwój indywidualnych uzdolnień;
- osiągnięcie spontanicznej samodyscypliny;
- radość z własnych osiągnięć i odczuwanie satysfakcję z wykonanych samodzielnie zadań;
- komunikowanie się z rówieśnikami i dorosłymi w języku obcym.

